Parellel met dit onderzoek werden, met op dezelfde plaatsen gevonden eieren uitloopproeven genomen. De geur van de juli-stinkzwammen was volgens verschillende waarnemers veel sterker dan die van de oktober-exemplaren. Bezien wij de bovenstaande tabel, dan blijkt het grootste verschil tussen de zomer en herfststinkzwammen te liggen in het glucosegehalte van de groene sporenmassa. Dit pleit weer voor de opvatting van de reukstof als onderdeel van een glucosiedachtigeverbinding, die door enzymwerking wordt afgesplitst. Nog een argument voor deze theorie vinden wij in de belangrijke waarneming van de heer Klaassen, die beschreven werd in het Coolianummer van juli 1964.
De heer Klaassen ondekte dat de geurstof van de grote stinkzwam na drogen van hoed en gleba kon worden geregenereerd door bevochtiging met water. Dit proces doet sterk denken aan dat van de industriële grondstof maltodextrine, die bereid wordt door enzymatische afbraak van zetmeel. Wanneer bij de fabricage de gewenste hydrolyse is bereikt, stopt men het proces door sterk te verwarmen. De enzymen verliezen dan hun activiteit. Lost men echter verkregen malto-dextrine op in water, dan blijken zeer vaak de enzymen te worden gereaktiveerd, waardoor een verdere afbraak van de dextrine volgt. Voor enzymwerking is dus de aanwezigheid van water een conditio sine qua non.
Overigens ben ik er mij van bewust dat verschillende beweringen in dit artikel nadere controle behoeven.
Er zullen meerdere analyses en waarnemingen nodig zijn om de raadselachtige natuur van Ph. imp. op te helderen.
Indien mijn betoog tot gevolg heeft dat enkele Coolialezers de grote stinkzwam met hernieuwde belangstelling zullen bezien, dan hebben deze beschouwingen ongetwijfeld enig nut gehad.

Lit: C. Bas 1964, Coolia 10:51
E. Klaassen, 1964, Coolia 11:29
T. Stijve, 1965, Coolia 11:40

LACTARIUS AZONITES Fr. ss Neuhoff., een recent vervolg

door F. Benjaminsen

Bij een bezoek aan het prachtige bosgebied de "Geelders", bij Boxtel, werd een voor mij onbekende Lactarius gevonden, die direct opviel door het rose-rood verkleuren van steel en plaatjes bij aanraking.

De paddestoel had een kleine umbo maar was verder vrij vlak, dof, viltig aanvoelend en met een grijsbruine tint op okergekleurde ondergrond. De steel was zeer licht, maar verkleurde naar rose-rood en ging later over in meer oranje-bruin of wortelkleur. De plaatjes waren vrij breed, tamelijk dik en niet dicht opeen (34 grote lamellen

en telkens 3 tussenlamellen).
De spaarzame melk verkleurde niet, maar kleurde na enige tijd de plaatjes rose-rood.
Determinerende met Neuhoff (1956) bracht me spoedig op Lactarius azonites Bull ex Gmelin. In de marge had ik ooit met potlood ge - schreven = L. fuliginosus Fr uit de "Flore".
Ook het sporebeeld, de microscopische struktuur en de chemische reakties (o.a. met guajac fel donkergroen) klopten goed.
Daar in mijn aantekeningen en kaartsysteem van vondsten in de streek rond Eindhoven deze soort ontbrak, ben ik verder gaan speuren in de nederlandse literatuur en stootte daarbij op een artikel van Dr. G.A. de Vries in Coolia 1957: Een mycologisch probleem. Hierin vertelt hij van de moeilijkheden bij het determineren van een melkzwam uit Oud-Amelisweert en waarbij hij dacht aan Lactarius fuliginosus Fr. Hij haalde daar nog twee andere nederlandse vondsten aan van ver - moedelijk dezelfde soort. Hij vergelijkt hem met andere melkzwam- men uit de fuliginosus-groep (acris, pterosporus en picinus) en meent dat hij te maken heeft met een bleke fuliginosus. De sporen echter hebben kammen die netvormig samenhangen en wijken hierin af van wat fuliginosus genoemd wordt in de "Flore", daar deze soort sporen met een lage netstruktuur moet hebben. In een noot op dit artikel concludeert de heer C.Bas, na het bekijken van het diverse gedroogde materiaal en de tekeningen:

1. Lact azonites is synoniem met L. fuliginosus (zoals ook Neuhoff doet.
   en L. picinus var speciosa is de eigenlijke fuliginosus.
2. de sporen in deze groep variëren sterker dan men uit de boeken zou opmaken. (hij zegt er niet bij of dit variëren zowel voor vorm als grootte en struktuur geldt). 3. L. azonites is de minst zeld- zame, zo niet de enige in Nederland voorkomende soort. 4. De uiterlijke vorm is in dit geval belangrijker dan de sporen struk- tuur.
   U begrijpt dat ik na dit verhaal nog meer literatuur over dit onder- werp trachtte te bemachtigen en mijn gebrekkig materiaal (2 ex.) nog beter ging bestuderen.

8,1 x 6,9 µ
fig 1.

7,8 x 6,1 µ
fig 2.

7,5 x 6,5 µ
fig 3

Wat ik daarbij vond, wil ik hier als een vervolg op het bovengenoemde artikel vermelden.
In 1960 verkondigen Dennis c.s in de New Checklist dezelfde mening als Neuhoff en Bas, wat betreft de synoniemen.
In datzelfde jaar beschrijft Z.Schaefer een melkzwam uit dezelfde groep en verwant met fuliginosus en picinus, onder de naam L.cookei. Kenmerkend zouden zijn de cederhoutgeur, de lichte tot donkere steel. dichter opeenstaande lamellen en sporen 7-9x7-8,5 mu" grosse subalata-pectinatae", benevens een groeiplaats onder coniferen op zure tot neutrale grond.. Dit zou de picinus zijn in de opvatting van Cooke. Over variatie in de spore-ornamentatie wordt niets vermeld.
Indertijd besprak Josserand (1940) in een meesterlijke studie de sporeskulptuur bij Lactariussoorten en beeldde de meeste schitterend af.. Hierbij gaf hij ook enige voorbeelden van sterke variatie in de spore struktuur (glyciosmus en blennius). Dit komt in iets mindere mate ook voor bij camphoratus, al blijkt het niet uit de spore-tekening van de heer Douwes in Coolia 1966 (wel blijkt het met enige goede wil uit de tekst te lezen:..... uit stevige stekels soms door fijne richeltjes verbonden, zodat plaatselijk een netwerk ontstaat).
Pearson (1950) klassificeerde de tekeningen van Josserand in 14 typen. vooral in verband met de hoogte en dikte van de ornementatie van de sporen. Lact. glyciosmus en blennius varieren tussen type 7 en 13; camphoratus tussen type 4 en 9.
Romagnesi (1949) beschreef in Revue de Mycologie Lactarius pterosporus en vermeldt dat de eigenaardige sporen van deze soort nogal wat variatie vertonen, maar, zegt hij, de meeste van hen hebben de uitzonderlijk hoge kammen als lamellen rond de sporen zitten.
In de door mij gevonden Lact. azonites varieren de sporen in grootte maar vooral in struktuur. De meeste hebben een reeks van dikke en dunne wratten en stekels door dikke en dunne lijsten tot een gesloten netwerk verbonden. (zie.fig.1). Dit lijkt sprekend op de tekening in Neuhoff en behoort tot type 9 van Pearson. Maar er zijn ook nogal wat sporen te vinden met een onvolledig netwerk en met lagere kammen (de sporen zijn dan meestal kleiner) zie fig. 2,(type 7 van Pearson), Tenslotte zijn er ook enige sporen te vinden met hoge kammen en geen of slechts enkele fijne lijstjes, zie fig. 3, (type 8 van Pearson). Dit begint veel op pterosporus te lijken.
De maten van mijn sporen lagen gemiddeld ook wat lager als voor azonites staat aangegeven (7-9x6-7 mu) (zonder uitsteeksels gemeten)
Om opmerkingen dien aangaande te voorkomen: de tekeningen zijn gemaakt naar rijpe sporen.
Dat ook uiterlijk pterosporus en azonites veel op elkaar kunnen lijken (ondanks verschil in lamellen) blijkt wel uit het citeren van afbeeldingen. Neuhoff noemt de afbeelding bij Lange nr. 174 B (f.albipes) een zeer goede weergave van pterosporus ! Romagnesi en Dennis c.s. citeren dezelfde plaat bij azonites.

Wat de groeiplaats betreft van mijn vondst nog het volgende: deze ligt in het vroegere stroomgebied van de Dommel (vergelijk de andere nederlandse vondsten in rivierkleibossen). De bodem bevat plaatselijk nogal wat leem. Mijn exemplaren stonden te midden van op de grond groeiende klimop. In de omgeving (binnen een straal van 10 meter) groeiden: kamperfoeilie, braam, wegedoorn, es, eik, wilg en vogelkers, benevens Lact. glyciosmus en Hygrophorus cossus.
Al met al een paddestoel, die we geducht in de gaten moeten houden.

Geciteerde literatuur:

M. Lange, 1935-40, Flora Agaricina Danica
Josserand, 1940, B.S.M.F. 56.
Romagnesi,1949, R. de Myc. 14, p. 108-110.
Pearson, 1950: The genus Lactarius.
Kühner et Romagnesi, 1953: Flore analytique, p. 478.
W. Neuhoff, 1956: Die Milchlinge, p. 188.
G A. de Vries , 1957, Coolia 4, p. 11, 14, 15, 21-23.
Dennis, Orton and Hora, 1960: New Checklist of British Agarics and Boleti.
Z. Schaefer,1960; Ceska Mykologie, 14 p. 230.
G. Douwes, 1966, Coolia, 12, p. 63-70.

Mycologische aantekeningen naar aanleiding van vondsten in het Kralingse Bos te Rotterdam in 1966

In Coolia deel 13 no. 1, schreef ik een artikeltje over kleurafwijkingen bij enkele paddestoelen in het Kralingse Bos in 1965 gevonden.

Lepiota acutesquamosa.

De heksenkring is dit jaar weer op de oude plaats verschenen. Zij was groter geworden maar vertoonde grote gapingen, zodat het aantal hoeden kleiner was. Zij hadden weer dezelfde bleke kleur. De hoeden waren groter dan het vorige jaar waardoor zij meer overeenkwamen met de normale exemplaren.

Tricholoma argyraceum.

Jonge paddestoelen van dezelfde donkere kleur als in 1965 kwamen in augustus weer te voorschijn op dezelfde plek. Een wagen met planken voor de tribunes van het concours hippique vond het beslist nodig precies over de plek te gaan rijden. Weg paddestoelen. Laten we nu maar op 1967 gaan hopen.

Flammulina velutipes.

Het paaltje waarop in 1965 de porcelein-witte fluweelpootjes groeiden leverde dit jaar niets op. Tot mijn verheuging vond ik elders in het Bos op een stronk in augustus weer dezelfde abnormaal gekleurde paddestoelen. Ook dit jaar verwelkten ze weer heel gauw. Ik kon nu